

Av. Merve Nur BAŞ SOBACI

**GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİ
VE GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN
SORUMLULUKLARI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİ

I. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİNİN TANIMI VE İŞLEVİ..	5
II. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ MESLEĞİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	6
A. TÜRKİYE'DE GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ	6
1. 1093 SAYILI GÜMRÜK KOMİSYONCULARINA AİT KANUN'DA YER ALAN DÜZENLEMELER	7
2. 5383 SAYILI GÜMRÜK KANUNU'NDA YER ALAN DÜZENLEMELER.....	7
3. 1615 SAYILI GÜMRÜK KANUNU'NDA YER ALAN DÜZENLEMELER.....	9
4. 4458 SAYILI GÜMRÜK KANUNU'NDA YER ALAN DÜZENLEMELER.....	13

5. YETKİLENDİRİLMİŞ GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER	17
a. Gümrük Yönetmeliği'nde Yer Alan Düzenlemeler.....	18
b. 7.10.2016 Tarihli ve 6 Seri Numaralı Gümrük Genel Tebliği'nde Yer Alan Düzenlemeler.....	21
B. AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİ VE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ .	22
1. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE YAPILAN DÜZENLEMELER ..	22
2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE YAPILAN DÜZENLEMELER	24
III. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN MESLEKİ FAALİYETLERİ	26
A. EŞYAYA UYGULANACAK GÜMRÜK REJİMİ İÇİN GEREKLİ BELGELERİN GÜMRÜK İDARESİNE SUNULMASI.....	27
B. GÜMRÜK BEYANNAMESİNİN GÜMRÜK İDARESİNE SUNULMASI.....	31
1. Gümrük Beyannamesinin Hazırlanması	32
a. Eşyanın Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunun (GTİP) Saptanması	34
i. Eşyanın GTİP'i.....	34
ii. Eşyanın GTİP'inin İnceleme ve Numune Açılması (Kuşat) Yolu İle Saptanması	35
iii. Eşyanın GTİP'inin Gümrük İdaresinden Bilgi ve Karar İstenmesi Yolu ile Saptanması	36
b. Eşyanın Kıymetinin Belirlenmesi ve Eşyaya Uygulanacak Gümrük Vergilerinin Hesaplanması.....	38
C. GÜMRÜK BEYANNAMESİNİN TESCİLİNİN YAPTIRILMASI VE VERGİLERİN ÖDENMESİ	40

İkinci Bölüm
GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİĞİ MESLEĞİ
BAKIMINDAN VEKÂLET SÖZLEŞMESİ

I. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİ İLE EŞYA SAHİPLERİ	
ARASINDAKİ VEKÂLET SÖZLEŞMESİNE GENEL BAKIŞ.....	43
A. SÖZLEŞMENİN KONUSU	43
B. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI.....	44
C. SÖZLEŞMENİN KAPSAMI.....	45
D. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ	46
II. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNE VERİLEN TEMSİL YETKİSİ....	48
A. GÜMRÜK İŞLEMLERİNDE TEMSİLİN FARKLI	
GÖRÜNÜMLERİ	50
B. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN TEMSİL YETKİSİNİN	
KAPSAMI VE NİTELİĞİ.....	55
C. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNE TEMSİL YETKİSİ	
VERİLMESİNİN ŞARTLARI	56
D. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNE VERİLEN VEKÂLETİN	
ŞEKİL UNSURLARI.....	57
III. TARAFLARIN VEKÂLET SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN	
YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	59
A. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİ BAKIMINDAN	59
1. İşi Sadakat ve Özenle Yapma	59
2. Müvekkilinin İradesi ve Talimatlarına Uygun Davranma ...	64
3. Sır Saklama	66
4. İşi Bizzat Yapma	69
5. Hesap Verme ve Vekâlet İşi Kapsamında Alınanları İade	
Etme.....	71
B. EŞYA SAHİPLERİ BAKIMINDAN.....	74
1. Ücret Ödeme	75
2. Vekil Tarafından Yapılan Giderleri ve Verilen Avansları	
Ödeme ile Borçtan Kurtarma	77

3. Vekile Avans Verme	78
4. Vekilin Vekâlet Sebebiyle Uğradığı Zararı Tazmin Etme.....	79
IV. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİ İLE EŞYA SAHİPLERİ ARASINDAKİ VEKÂLET SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ ..	81
A. AZİL VE İSTİFA.....	81
B. ÖLÜM, EHLİYET KAYBI VE İFLAS.....	85

Üçüncü Bölüm

GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN 4458 SAYILI GÜMRÜK KANUNU KAPSAMINDA SORUMLULUKLARI

I. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİ YÖNÜNDE SORUMLULUKLARI	91
A. GENEL AÇIKLAMALAR	91
1. Gümrük Kanunu'nda Düzenlenen Yükümlülük Kavramı	92
2. Gümrük Müşavirlerinin Gümrük Vergilerinden Sorumluluklarının Kanuni Dayanağı.....	93
B. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNDEN SORUMLULUKLARININ SINIRLARI	94
1. Gümrük Kanunu'nun 181/2. Maddesinde Öngörülen Sınırlama	94
2. Meslek İcabı ve Mutat Olarak Bilinmesi Gerekenlerin Yorumlanması	95
a. Gümrük Müşavirlerinin Görev ve Faaliyet Alanı ile Yetkileri.....	96
b. Gümrük Müşavirlerinin Kullanabilecekleri Kanuni Haklar.....	97
c. Eşyanın Denetim Bakımından Tabi Olduğu Hatlar Arasındaki Farklılıklar.....	98
3. Danıştay'ın Konuya İlişkin Uygulaması	99

C. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNDEN SORUMLULUKLARININ KAPSAMI	102
1. Gümrük Vergileri	103
a. Verginin Konusu ve Vergiyi Doğuran Olay.....	104
b. Verginin Tarhı	105
c. Verginin Tahakkuku ve Tebliği.....	105
d. İthalat Vergileri	109
e. İhracat Vergileri	110
f. Dahilde İşleme Rejiminde Doğan Vergiler	112
2. İthalat Sırasında Alınan Diğer Vergiler.....	113
a. Katma Değer Vergisi.....	114
b. Özel Tüketim Vergisi	117
c. Damga Vergisi	118
3. Gümrük Müşavirlerinin Sorumluluk Kapsamı Dışında Kalan Anti Damping Vergisi ve Telafi Edici Vergi	119
D. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNDEN MÜTESELSİL SORUMLU OLMASI ...	121
1. Müteselsil Sorumluluk Kavramı.....	121
2. Kamu Alacaklarından Müteselsil Sorumluluk.....	121
3. Gümrük Kanunu'na Göre Müteselsil Sorumluluk	123
E. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNDEN DOLAYI TAKİBİ	124
1. Kamu Alacaklarında Müteselsil Sorumluların Takibi	124
2. Gümrük Müşavirlerinin Gümrük Vergileri İçin Takibi	126
3. Danıştay Kararlarına Göre Gümrük Müşavirlerinin Gümrük Vergilerinin Tahsili İçin Takibi	127
4. Gümrük Müşavirlerinin Eşya Sahiplerine Karşı Rücu Hakkı.....	129
F. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNE KARŞI İTİRAZ VE DAVA HAKKI.....	130
1. İtiraz.....	130
2. İptal Davası	131

a. İtiraz Yolunun Tüketilmesinin Gerekmesi.....	131
b. Görevli ve Yetkili Mahkeme	132
c. Dava Ehliyeti	132
d. Davanın Yürütmeye Etkisi	134
G. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK VERGİLERİNDEN SORUMLULUKLARININ SONA ERMESİ	134
1. Gümrük Kanunu'nda Düzenlenen Nedenler.....	135
a. Ödeme.....	135
b. Gümrük Beyannamesinin İptal Edilmesi.....	137
c. Vergilerin Geri Verilmesi veya Kaldırılması.....	138
d. Uzlaşma	142
e. Zamanaşımı	145
f. Diğer Nedenler.....	150
2. AATUHK'da Düzenlenen Nedenler.....	150
a. Ödeme ve Tahsil	150
b. İdari Yargıda İşlemin İptaline Karar Verilmesi	152
c. Zamanaşımı	153
d. Takas.....	153
e. Terkin	154
II. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK KABAHAHLERİ YÖNÜNDEN SORUMLULUKLARI.....	155
A. GENEL OLARAK KABAHAHLER.....	155
B. GÜMRÜK KANUNU KAPSAMINDA DÜZENLENEN KABAHAHLER.....	157
1. Gümrük Kabahatleri ve Gümrük Kabahatlerinin Gümrük Suçlarından Farkları.....	157
2. Gümrük Kabahatlerine Uygulanan Cezalar.....	159
a. Vergi Kaybına Neden Olan Fiiller ve Bu Fiillere Uygulanan Cezalar.....	160
b. Usul Hükümlerine Aykırı Olan Fiillere Uygulanan Cezalar	163

---

3. Gümrük Kabahatlerine Uygulanan Cezalarda İçtima	165
C. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK KABAHAHLERİNDEN SORUMLULUKLARININ KAPSAMI	167
D. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK KABAHAHLERİNDEN SORUMLULUKLARININ NİTELİĞİ.....	169
1. Kabahatler Kanunu'nun İştirak Hükümleri Kapsamında Değerlendirileceği	169
2. Müteselsil Sorumluluk Niteliğinde Olmaması	173
E. GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİNİN BİR TÜZEL KİŞİLİK OLARAK YÜRÜTÜLMESİ HÂLİNDE GÜMRÜK KABAHAHLERİNDEN SORUMLULUK.....	176
F. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN CEZALARA KARŞI İTİRAZ VE DAVA HAKKI	177
G. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN GÜMRÜK KABAHAHLERİ YÖNÜNDEN SORUMLULUKLARININ SONA ERMESİ	178
1. Ödeme	179
2. Geri Verme veya Kaldırma.....	180
3. Uzlaşma.....	181
4. Zamanaşımı	182
a. Gümrük Kanunu Kapsamında Zamanaşımı	183
b. Kabahatler Kanunu Kapsamında Zamanaşımı	183
III. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN DİSİPLİN YÖNÜNDEN SORUMLULUKLARI	185
A. GENEL OLARAK DİSİPLİN SORUMLULUĞU	186
B. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN DİSİPLİN SORUMLULUKLARI.....	187
C. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNE DİSİPLİN CEZASI UYGULANMASINDA YETKİ VE USUL	193

D. GÜMRÜK MÜŞAVİRLERİNİN DİSİPLİN CEZALARINDAN SORUMLULUKLARININ SONA ERMESİ	194
1. İşlemin İdari Yargı Yolu ile İptal Edilmesi.....	195
2. Yasama Organının Tasarrufu	198
3. Zamanaşımı	199
SONUÇ	203
KAYNAKÇA	213